

Богдан Миколайович Андрушків,
заслужений діяч науки і техніки України, д-р екон. наук, професор,
ORCID 0000-0003-4897-5539

e-mail: andrushkiv.bohdan@gmail.com;

Наталія Богданівна Кирич,

д-р екон. наук, професор,

ORCID 0000-0001-7728-9787

e-mail: nkuruch@gmail.com;

Ольга Богданівна Погайдак,

д-р екон. наук, старший науковий співробітник,

ORCID 0000-0002-4070-6863

e-mail: pog.ola77@gmail.com;

Ольга Іванівна Гагалюк,

д-р філософії,

ORCID 0009-0003-4940-9720

e-mail: gagaliuk.olya@gmail.com

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ, ВИКЛИКАНИХ ВІЙНОЮ, В УМОВАХ УПРАВЛІННЯ СЕРВІСНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ (ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЧИННИКИ І МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ)

Постановка проблеми. Сьогоднішні порушення функціонування національної економіки та суспільних процесів обумовлюють необхідність вивчення особливостей виникнення і проходження дестабілізаційних процесів, в першу чергу, викликаних війною в т. ч. в умовах управління сервісною інфраструктурою, яка впливає на суспільний настрій населення та його оптимізм.

Справді, виникнення дестабілізаційних явищ та їх попередження, ліквідація потребують обдуманих та обґрунтованих рішень політичних лідерів держави їх відповідальності. До запровадження воєнного стану, та до початку повномасштабного вторгнення перед Україною поставало чимало нових викликів щодо розвитку, становлення та управління сервісною інфраструктурою, яка могла потерпати руйнації в першу чергу після військових структур. Власне порушення її функціонування засвідчує прояви дестабілізації в нашій державі загальносуспільних процесів.

Як відомо, дестабілізація за визначенням Вікіпедії - це позбавлення чого-небудь в т. ч. стабільності, стійкості, порушення того, що вже склалося традиційно. Слово дестабілізація часто вживається щоб описати вороже розгойдування суспільного ладу одної сторони іншою, - агресивною.

Аналізуючи основні методи російської пропаганди в Інтернет-ЗМІ Pravda.ru, розкрито їхні окремі завдання серед яких: маніпулювання громадською думкою, сприяння дестабілізації політики, економіки, культури, освіти інших суспільних сфер в Україні, щоб підірвати довіру населення до влади, дискредитувати все українське: владу, політику, економіку, культуру, освіту інші суспільні сфери.

Виявлення характерних ознак сучасної пропаганди, як складової інформаційної війни росії проти України і врахування їх дії в роботі державних органів влади, органів місцевого самоврядування і територіальних господарських органів дозволяє реалізувати попереджуючі заходи зумисного, свідомого поширення фальшивої інформації зі шкідливими, наслідками, спрямованими на дестабілізацію ситуації в різних галузях національної економіки України.

Сучасний стан суспільства, обстріли територій, руйнації, спад економічного потенціалу, демографічні проблеми та міграція ускладнили проблеми управління сервісною інфраструктурою, яке в силу згаданих обставин потребує відновлення галузі та невідкладного вдосконалення якості сервісного обслуговування. На сьогоднішній день, зокрема потребує, як було відмічено, забезпечення висококваліфікованими кадрами. Визрівають потреби розроблення стратегій розвитку системи на повоєнний період при тому відповідно до вимог і стандартів ЄС. Реалізація такої перспективи потребує активного залучення капіталу приватних осіб, повернення мігрантів в Україну та системної сплати податків та ін.

Власне ці та інші обставини попередження дестабілізаційних процесів викликаних війною в умовах управління сервісною інфраструктурою обумовлюють актуальність і своєчасність теми даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Потрібно сказати, що розгляду запропонованої тематики присвячено ряд наукових праць серед яких наукові дослідження Ратинського В. В., що були присвячені удосконаленню управління сервісною інфраструктурою в умовах об'єднання територіальних громад [11].

Праці Вакулєнка В. М., Ковбасюка Ю. В., Сотниченко Л. Л., Хом'яка М. С. стосуються основ регіонального розвитку фінансового аспекту інфраструктури в системі державного управління, як основних методів російської пропаганди.

Тихончук Л. Х., Івашук О. М., Антонов І. Є. в своїх наукових працях теж розглядають управління регіональною інфраструктурою в умовах воєнного часу [12].

Дослідження Гринчук Ю. С., Качного О. С., Кириченко С. О., Летуновської Н. Є. відображають зарубіжний досвід та переваги державно – приватного партнерства.

Городніченком Ю. опрацьовано проблематику та статистичну звітність у сфері енергопостачання та транспорту [4].

Тим часом виникнення дестабілізаційних процесів викликаних війною в умовах управління сервісною інфраструктурою, виявлення чинників, що їх активізують, та використання організаційних механізмів їх попередження залишились за полем зору вітчизняних науковців і обумовлюють формулювання мети і завдань цієї статті.

Мета та завдання дослідження. Метою та завданнями статті є дослідження особливостей виникнення дестабілізаційних процесів викликаних війною в умовах управління сервісною інфраструктурою, як об'єкту управління в умовах воєнного стану. Пошук інструментів реалізації національних та регіональних стратегій для відновлення і побудови нових інфраструктурних об'єктів із застосуванням європейських технологій та поліпшення якості життя громадян України. Відображення в загальній системі управління нових підходів до управління, власне, сервісною інфраструктурою з метою вироблення сучасних концепцій впровадження реформ з урахуванням традицій і особливостей кожного регіону, з метою зниження розриву між територіальними показниками.

Завданнями, - акцентувати увагу на необхідності формування науково-технічних програм (НТП) та організація розробки і реалізація в Україні ключових європейських інфраструктурних проєктів з адаптацією їх до вітчизняних умов. Отримані соціологічні розвідки, аналітичні довідки дозволять полегшити осмислення проблематики, дати інформацію для обґрунтування стану об'єктів критичної інфраструктури, капіталовкладення та результативність управлінських рішень органів державної влади у повоєнний період та ін.

Виклад основного матеріалу. Не дивлячись, на систематичне вживання поняття «сервісна інфраструктура» на законодавчому рівні відсутнє обґрунтоване, правове тлумачення цього терміну в Європейському розумінні.

Для початку, варто зауважити, що вперше термін «інфраструктура» використав у науковому обігу в 1955 році американський економіст П. Розенштейн - Родан, який увів до цього поняття «базові галузі економіки», вважаючи, що їхній розвиток має йти попереду швидкоокупних і прямо продуктивних інвестицій [12, с. 190].

У загальному розумінні сервісна інфраструктура є підсистемою національної економічної системи та становить невід'ємну складову фінансового простору

національної економіки, тобто це створений на певному просторі комплекс заходів, що стимулює розвиток фінансової діяльності суб'єктів господарювання на певній території.

Вагомість сервісної інфраструктури чи то в галузевому чи в регіональному розвитку полягає у створенні та організації взаємовідносин не лише між господарюючими суб'єктами, а і серед людей.

Для визначення векторів розвитку та стратегії управління сервісною інфраструктурою (суб'єктами господарювання) у воєнний та повоєнний періоди необхідне формування відповідних організаційних механізмів і як правило, відбувається у відповідності до чинної нормативної та законодавчої бази, наявних державних стратегій з урахуванням загальної державної політики розвитку сервісної інфраструктури. Цей процес повинен передбачати врахування, у кожному випадку, галузевих та регіональних особливостей розвитку суб'єктів господарювання, національних традицій, стратегій регіонального розвитку та визначення у них конкретного місця того чи іншого виду обслуговування, сезонних чинників і регіональних традицій та ін.

Знову ж таки, як правило, обґрунтування стратегії на перспективу повинні базуватися на даних вивчення особливостей її розвитку в галузевому і регіональному планах на усіх часових етапах, маємо на увазі, з врахування досвіду функціонування сервісної інфраструктури в довоєнний та у воєнний періоди.

Такий підхід дозволяє здійснити виявлення розбіжностей у нормативній та законодавчій сферах між вітчизняними положеннями, які регламентують діяльність суб'єктів господарювання та положеннями, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання в умовах сервісної інфраструктури держав Європейського Союзу. На основі отриманих результатів може відбуватися формування та обґрунтування концепції відродження сервісної інфраструктури в умовах об'єднаних територіальних громад та ОСББ. Це знову ж таки може відбуватися при умові врахування, у цих процесах, пропонованої нами парадигми формування стратегії розв'язання воєнно-оборонних проблем, можливих наслідків її реалізації (знищення, деформації, руйнування та ін.), та обґрунтування відродження сервісної інфраструктури в умовах територіальних громад представлених в статті: «Організаційний механізм реалізації державної стратегії управління сервісною інфраструктурою у воєнний та повоєнний період (Око в Європейське майбутнє українського сервісу)» [1].

Як відомо вирішення зазначеної проблематики повинні обов'язково використовувати визнані наукові підходи, серед яких впровадження нової техніки, інноватика, досягнень НТП, розвиток новітніх технологій, що ґрунтуються на передових досягненнях науки і техніки, посилення, за рахунок ІТ технологій, ШІ, управлінських засобів та з метою повнішого задоволення запитів населення територіальної громади, враховувати громадську думку у плані відновлення повоєнної економіки та підготовки до вступу у ЄС.

Тим часом необхідно враховувати, що вирішення цієї задачі не матиме повноцінних результатів, якщо не враховуватиме прийнятих Конституцією України Європейських векторів розвитку нашої дер-

жави. Тому організаційний механізм реалізації державної стратегії управління сервісною інфраструктурою (суб'єктами господарювання) у воєнний та повоєнний періоди повинен відбуватися з ієрархічним врахуванням умов адаптації діяльності у галузевих та регіональних програмах (зверху до низу, включаючи сервісні підприємства об'єднаної територіальної громади) відповідно знову ж таки вимог і стандартів Європейського Союзу.

Безперечно організація адаптивних процесів повинні передбачати не лише техніко-технологічне оновлення сервісу, проведення гуманістично-моральних заходів, а і конкретний вплив на певні чинники серед яких кадрове забезпечення.

Довідково: За різними даними, Україну залишили 6–8 мільйонів осіб, за даними ООН — 6,5 мільйона. Орієнтовно вважається, що повернулося чотири мільйони осіб. На жаль, більш точних даних наразі не існує. Проте, точно можна стверджувати, що це кілька мільйонів. Ситуація з ВПО в Україні також суттєво змінилася порівняно з перед воєнними роками до 24.02.2022 року [15].

Зросла чисельність «внутрішньо переміщених осіб» (ВПО), в науковому трактуванні означає людина, яка змушена була покинути своє постійне місце проживання через збройний конфлікт, насильство, порушення прав людини або природні лиха, але не перетинала міжнародний кордон своєї країни.

Довідково: В Україні статус ВПО може отримати українець, або іноземець, який легально проживає в країні та був змушений змінити місце проживання в межах України через війну чи інші надзвичайні ситуації.

Показник внутрішньо переміщених осіб зріс на початок війни до 4,7 млн в 2022 році проти 1,5 млн в 2021 році. Суттєво змінилось їхнє розміщення в українських регіонах. Якщо до початку вторгнення основна частина ВПО проживала в східних територіях, то тепер це західні і центральні регіони. У багатьох громадах західних регіонів частка ВПО становить 10–15% від місцевого населення. Серед ВПО 86% переміщені з півдня та сходу України. Все це дає можливість припустити, що щільність населення східних і південних регіонів України і надалі падатиме, що значно ускладнить відновлення цих територій [12].

Попередження дестабілізації спричиненої ворогом передбачає реалізацію спеціальних юридичних, економічних, техніко-технологічних, екологічних та інших навчальних програм, які передбачають шляхи, організаційно-економічні та інші механізми вирішення виявленої проблематики, а і відновлення зруйнованих суб'єктів господарювання.

Як відомо, війна зруйнувала величезну кількість інфраструктурних об'єктів по всій країні, а особливо значними є руйнації на сході та півдні України.

Світовий банк та Національний банк, Уряд України оцінює прямі збитки станом на початок війни (1 червня 2022 року) 97 млрд. дол., а загальний обсяг потреб для відновлення — 349 млрд. дол., з яких 105 млрд. дол. знадобляться у короткостроковій перспективі до трьох років. Звичайно, станом на сьогодні дані збитків і потреб у відновленні значно збільшилися, бо війна триває, спричиняючи нові руйнування. Станом на 1 серпня 2022 року 40% руйнувань — це житлова інфраструктура і 31% — транспортна.

Україна опинилася у замкненому колі. Без людей неможливо відновити інфраструктуру. Без інфраструктури не повернути людей [13].

Для дослідження сервісної інфраструктури, також, варто дослідити розмір прямих іноземних інвестицій на одну особу з метою оцінки ефективної діяльності державних органів у розбудові інфраструктурних об'єктів.

Станом на кінець 2021 року обсяг надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну (сукупні надходження прямих іноземних інвестицій з урахуванням амортизації) становив 64 млрд. доларів. Це означає, що Україна має один із найнижчих рівнів прямих іноземних інвестицій на особу серед країн - членів ЄС та країн-кандидатів. Сукупний обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні у 2021 році становив 1400 доларів на особу, перевищуючи лише показники Туреччини та Молдови.

У 2021 році прямі іноземні інвестиції на особу в Польщі становили 7100 доларів, тоді як середній показник у ЄС становив 25 900 доларів [4, с. 150].

Інвестиційна політика країн ЄС переважно орієнтована на зменшення розриву між соціально економічними показниками різних країн та їх регіонів.

За підрахунками McKinsey Global Institute до 2030 р. обсяг необхідних інвестицій на розвиток інфраструктури в світовому масштабі досягне 57 трлн. дол. США. Ця цифра більша за вартість всіх інфраструктурних об'єктів, побудованих на сьогоднішній час [12].

Власне, активізація цих та інших заходів дозволять «запустити» Євроінтеграційні процеси у сфері сервісного обслуговування, залучити до них не лише вітчизняні, а і зарубіжні інвестиції та суттєво прискорити їх відновлення та адаптацію до стандартів і вимог ЄС.

Наукова новизна результатів дослідження. Під час проведення дослідження було встановлено, що сервісну інфраструктуру, яка в результаті воєнних та інших дій переживає, на даний час, дестабілізацію, необхідно розглядати, як складову національної економічної системи загалом, так і галузі та регіону, яка історично сформувалася під впливом політичних, фінансових, виробничих та господарських чинників, яка як відомо, створює в багатьох випадках необхідні умови для ефективного функціонування господарюючих суб'єктів, а також функціонування інших виробничих та невиробничих структур, таким чином нейтралізації основних дестабілізуючих чинників та активізації методів, що спростовують намагання російської пропаганди в Україні ввести населення в оману.

Висновки. Отже, основними чинниками, що в організаційному плані, забезпечують успішне функціонування галузі виступають:

- стабільне забезпечення високопрофесійними кадрами;
- своєчасне і якісне відновлення зруйнованої (пошкодженої) матеріально-технічної бази;
- належне логістичне (матеріально-технічне) обслуговування;
- налагодження сервісного партнерства в інноваційному ланцюзі: держава-галузь-регіон-територіальні сервісні формування-споживачі послуг;
- ефективна організація зв'язку, транспортна мережа та ін.;

- об'єктивна реклама та ін.

Експертні оцінки в цій сфері вказують на невідкладну потребу розробки концепції єдиного організаційного підходу до управління сервісною інфраструктурою, який своїм наслідком має в першу чергу стабілізацію соціальної сфери загалом та розвиток соціально – економічної ситуації через призму прийняття ефективних рішень з повним залученням наявного ресурсного потенціалу галузі і регіону з орієнтацією у перспективі на Європейські моделі управління сервісною інфраструктурою, які побудовані на залученні не лише науково-технічного потенціалу, а і стан соціально-економічного розвитку держави відповідно до ситуації, урахуванням думки громадських наукових формувань, прогресивній політиці в регіонах.

Окремим питанням відновлювального процесу є виявлення депресивних районів, та надання їм допомоги в рамках державно – приватного партнерства. Організація місцевих органів управління сприяння підняттю ефективності та наданні високоякісних соціальних послуг населенню, чи, як кажуть, кінцевому споживачу – громадянину України.

Управління сервісною інфраструктурою в період повномасштабної війни потребує постійної державної опіки особливо у сфері життєзабезпечення сервісних структур, що забезпечується прийняттям не тільки ефективних рішень, а й при необхідності залученням додаткових ресурсів в т. ч. людських з орієнтацією на Європейські вимоги і стандарти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушків Б. М., Кирич Н. Б., Ратинський В. В. ін. Аналітика соціо-інформаційного розрізу економічних та воєнно-оборонних проблем в Україні на сучасному етапі. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42) С. 114-120. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).114-120](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).114-120)
2. Андрушків Б., Романська І. Маргіналізація і глобальні небезпеки економіки. *Матеріали 15-ї наукової конференції Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя* (Тернопіль, 14-15 грудня 2011 р.). Тернопіль: ТНТУ, 2011. С. 247.
3. Андрушків Б., Грушко В. Зміни парадигм розвитку економіки, панівних форм капіталу та нові виклики сучасних трансформацій. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2020. Вип. 2 (23). С. 34–45. <https://doi.org/10.33108/sepd2020.02.034>
4. Городніченко Ю., Сологуб І., Ведер ді Мауро Б. Відбудова України: принципи та політика. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf
5. Конституція України. *Голос України*. 27 лип. 1996. № 138.
6. Про підвищення ефективності системи державної служби: Указ Президента України від 11 лютого 2000 р. № 208. *Вісник держ. служби України*. 2000. № 1. С. 15–16.
7. Цільова комплексна програма реформування системи підготовки кадрів для державної служби, підвищення кваліфікації державних службовців та формування кадрового резерву. URL: <http://www.president.gov.ua>
8. Стратегія державної кадрової політики – основа модернізації країни. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю* (Київ, 31 травня 2012 р.). URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Zbirnyk_NADU/ec023ca0-6dd1-473f-ab33-15ac8aefad22.pdf
9. Наука, інновації, бізнес: проблеми, перспективи і сьогочасні тренди розвитку. *Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, академіка НАН України М.Г. Чумаченка* (Тернопіль, 26 травня 2023 р). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2023. 137 с.
10. Андрушків Б., Ратинський В., Бойко О. Організаційний механізм реалізації державної стратегії управління сервісною інфраструктурою у воєнний та повоєнний період (Око в Європейське майбутнє українського сервісу). *Матеріали IV Міжнародної наукової конференції «Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи»: історичні та психологічні наслідки*. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна. 2024. С. 122-125.
11. Ратинський В. І. Управління сервісною інфраструктурою в умовах добровільного об'єднання територіальних громад (аспекти повоєнного відродження торгівельно-побутових підприємств: монографія. Тернопіль: Ю. В. Осадца, 2022. 496 с.
12. Тихончук Л. Х., Івашук О. М., Антонов І. Є. Управління регіональною інфраструктурою в умовах воєнного часу. *Наукові перспективи*. № 2 (944). 2024. С. 1-14.
13. Ткачук А. Державна регіональна політика 2023 : бути чи не бути? Реанімаційний пакет реформ. URL: <https://trp.org.ua/news/derzhavna-rehionalna-polityka-2023-buty-chy-ne-buty/>
14. Хом'як М. С. Формування інфраструктури у регіональному фінансовому просторі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 5. С. 188–191.
15. Державна регіональна політика 2023: бути чи не бути? *Дзеркало тижня*. 2023. 23 січня. URL: <https://zn.ua/ukr/internal/derzhavna-rehionalna-politika-2023-buti-chi-ne-buti.html>

Надійшла до редакції 21.08.2025 р.

Прийнята до друку 16.09.2025 р.

REFERENCES

1. Andrushkiv, B. M., Kyrych, N. B., Ratynskiy, V. V., et al. (2022). Analytics of the socio-information section of economic and military-defense problems in Ukraine at the present stage. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy, (1)42*, 114–120. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).114-120](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).114-120) [in Ukrainian].

2. Andrushkiv, B., & Romanska, I. (2011). Marginalization and global economic dangers. *Materialy 15-oi naukovoї konferentsii Ternopilskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu imeni Ivana Puliuiia* (pp. 247). TNTU [in Ukrainian].
3. Andrushkiv, B., & Hrushko, V. (2020). Changes in the paradigms of economic development, dominant forms of capital and new challenges of modern transformations. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava*, (2)23, 34–45. <https://doi.org/10.33108/sepd2020.02.034> [in Ukrainian].
4. Gorodnichenko, Y., Solohub, I., & di Mauro, B. W. (2022). Reconstruction of Ukraine: Principles and Policy. https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf
5. Constitution of Ukraine. (1996, July 27). *Holos Ukrainy*, 138 [in Ukrainian].
6. On improving the efficiency of the civil service system: Decree of the President of Ukraine No. 208 of February 11, 2000. (2000). *Visnyk derzh. sluzhby Ukrainy*, 1, 15–16 [in Ukrainian].
7. Target comprehensive program for reforming the system of personnel training for the civil service, advanced training of civil servants and the formation of a personnel reserve. <http://www.president.gov.ua> [in Ukrainian].
8. State personnel policy strategy – the basis for the country's modernization. (2012). Proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation. http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Zbirnyk_NADU/ec023ca0-6dd1-473f-ab33-15ac8aefad22.pdf [in Ukrainian].
9. Science, innovation, business: problems, prospects and current trends in development. (2023). Proceedings of the 11th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference in memory of the honorary professor of Ternopil National Technical University named after Ivan Puluj, academician of the National Academy of Sciences of Ukraine M.G. Chumachenko. FOP Palianytsia V. A. [in Ukrainian].
10. Andrushkiv, B., Ratynskiy, V., & Boiko, O. (2024). A look into the European future of Ukrainian service. *Materialy IV Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii «Voieni konflikti ta tekhnohenni katastrofy»: istorichni ta psykholohichni naslidky* (pp. 122–125). Ternopil National Technical University named after Ivan Puluj [in Ukrainian].
11. Ratynskiy, V. I. (2022). Service infrastructure management in the conditions of voluntary association of territorial communities (aspects of post-war revival of trade and household enterprises) [monograph]. Ternopil: Yu. V. Osadtsa [in Ukrainian].
12. Tykhonchuk, L. Kh., Ivashchuk, O. M., & Antonov, I. E. (2024). Management of regional infrastructure in wartime conditions. *Naukovi perspektyvy*, 2(944), 1–14 [in Ukrainian].
13. Tkachuk, A. (2023). State regional policy 2023: to be or not to be? *Reanimatsiyni paket reform*. <https://tpr.org.ua/news/derzhavna-rehionalna-polityka-2023-buty-chy-ne-buty/> [in Ukrainian].
14. Khomiak, M. S. (2015). Formation of infrastructure in the regional financial space. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 5, 188–191 [in Ukrainian].
15. State Regional Policy 2023: to be or not to be? (2023, January 23). *Dzerkalo tyzhnia*. <https://zn.ua/ukr/internal/derzhavna-rehionalna-polityka-2023-buti-chi-ne-buti.html>

Received: 21.08.2025

Accepted: 16.09.2025

Андрушків Б. М., Кирич Н. Б., Погайдак О. Б., Гагалюк О. І. Особливості виникнення дестабілізаційних процесів, викликаних війною, в умовах управління сервісною інфраструктурою (організаційні чинники і механізми реалізації державної стратегії стабілізації суспільних процесів у воєнний та повоєнний періоди)

В статті розглянуто особливості розвитку дестабілізаційних процесів в сервісній інфраструктурі, як об'єкти управління та одного із основних елементів забезпечення життєдіяльності населення України у цих складних, воєнних умовах. Неконтрольована, в окремих випадках активізація міграційних, мобілізаційних та ін. процесів, що викликані війною суттєво ускладнюють, як кадрове забезпечення функціонування сервісної інфраструктури, так і відновлення зруйнованої матеріальної бази та розвитку системи загалом. Ситуація ускладнюється адміністративно-територіальною реформою, порушеннями матеріально-технічного (логістичного) забезпечення та ін.

В даному соціологічному дослідженні, власне, проаналізовано окремі дані щодо розвитку зазначених явищ в т. ч. і в умовах об'єднаних територіальних громадах, наявних та вкладених матеріальних ресурсів в її, як регіональну інфраструктуру для розуміння масштабів та методів управління, так і в умовах об'єднаних співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Акцентовано увагу на світовому досвіді у цій сфері суспільного життя та приватно – державному партнерстві. Під час соціологічного дослідження виявлено чинники впливу сервісного обслуговування на розвиток інших галузей національної економіки та життєзабезпечуючих галузях (сферах) і зокрема на об'єктах енергопостачання та транспорті. Розкрито особливості їх функціонування в умовах повномасштабної війни.

Зроблено спробу акцентувати увагу на формуванні організаційного механізму визначення векторів розвитку та стратегії управління сервісною інфраструктурою (суб'єктами господарювання) у повоєнний період у контексті вступу України до ЄС.

Дослідження виконано у відповідності до чинної нормативної та законодавчої бази, наявних державних стратегій з урахуванням загальної державної політики у сфері послуг на даний час.

Ключові слова: війна, дестабілізація, повоєнний період, інфраструктура енергетики, транспорт, соціальна інфраструктура, європейські інфраструктурні проекти, державно – приватне партнерство, сервісна інфраструктура, організаційний механізм, стратегія, парадигма, ЄС.

Andrushkiv B. M., Kyrych N. B., Pohaidak O. B., Nahaliuk O. I. Features of the emergence of destabilization processes caused by war in the conditions of service infrastructure management (organizational factors and mechanisms of implementation of the state strategy for stabilization of social processes in the war and post-war periods)

The article examines the features of the development of destabilization processes in the service infrastructure, as an object of management and one of the main elements of ensuring the vital activity of the population of Ukraine in these difficult, warlike conditions. Uncontrolled, in some cases, the intensification of migration, mobilization, etc. processes caused by the war significantly complicate both the personnel support of the service infrastructure and the restoration of the destroyed material base and the development of the system as a whole. The situation is complicated by the administrative-territorial reform, violations of material and technical (logistical) support, etc.

In this sociological study, in fact, some data on the development of the above phenomena are analyzed, including in the conditions of united territorial communities, available and invested material resources in it, both regional infrastructure to understand the scale and methods of management, and in the conditions of united co-owners of apartment buildings (OSBB). The focus is on world experience in this area of public life and private-public partnership. During the sociological study, factors influencing service provision on the development of other sectors of the national economy and life-supporting sectors (spheres), and in particular on energy supply facilities and transport, were identified. The features of their functioning in conditions of full-scale war were revealed.

An attempt was made to focus attention on the formation of an organizational mechanism for determining development vectors and management strategies for service infrastructure (business entities) in the post-war period in the context of Ukraine's accession to the EU.

The study was carried out in accordance with the current regulatory and legislative framework, existing state strategies, taking into account the general state policy in the field of services at the present time.

Keywords: war, destabilization, post-war period, energy infrastructure, transport, social infrastructure, European infrastructure projects, public-private partnership, service infrastructure, organizational mechanism, strategy, paradigm, EU.

Формат цитування:

Андрушків Б. М., Кирич Н. Б., Погайдак О. Б., Гагалюк О. І. Особливості виникнення дестабілізаційних процесів, викликаних війною, в умовах управління сервісною інфраструктурою (організаційні чинники і механізми реалізації державної стратегії стабілізації суспільних процесів у воєнний та повоєнний періоди). *Вісник економічної науки України*. 2025. № 2 (49). С. 199-204. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2\(49\).199-204](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2(49).199-204)

Andrushkiv, B. M., Kyrych, N. B., Pohaidak, O. B., & Nahaliuk, O. I. (2025). Features of the emergence of destabilization processes caused by war in the conditions of service infrastructure management (organizational factors and mechanisms of implementation of the state strategy for stabilization of social processes in the war and post-war periods). *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (49), 199-204. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2\(49\).199-204](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2(49).199-204)